

RP 88/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen om höjning av Finlands medlemsandel i Internationella valutafonden och om beviljande av statsgaranti för Finlands Bank som säkerhet för eventuella förluster som användningen av medlemsandelen i Internationella valutafonden kan föranleda, som säkerhet för lånearrangemanget NAB och som säkerhet för ett lån till Internationella valutafonden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att riksdagen med anledning av den sextonde allmänna justeringen av Internationella valutafondens medlemsandelar ger sitt samtycke till att Finlands medlemsandel i valutafonden höjs med Finlands Banks medel från 2410,6 miljoner särskilda dragningsrätter till 3615,9 miljoner särskilda dragningsrätter samt till att statsrådet utan krav på motsäkerhet får bevilja en statsgaranti till ett belopp av 3615,9 miljoner särskilda dragningsrätter som säkerhet för eventuella förluster som användningen av medlemsandelen i Internationella valutafonden kan föranleda för Finlands Bank.

I propositionen föreslås det även att riksdagen ger sitt samtycke till att statsrådet utan krav på motsäkerhet får bevilja Finlands Bank en statsgaranti till ett belopp av 1898,41 miljoner särskilda dragningsrätter som säkerhet för lånearrangemanget NAB när höjningen av Finlands medlemsandel träder i kraft.

I propositionen föreslås det dessutom att riksdagen ger sitt samtycke till att statsrådet utan krav på motsäkerhet får bevilja Finlands Bank en statsgaranti till ett belopp på 1,62 miljarder euro som säkerhet för eventuella förluster som ett bilateralt låneavtal med Internationella valutafonden kan föranleda, till dess att höjningen av Finlands medlemsandel och minskningen av lånearrangemanget NAB träder i kraft eller till dess att låneavtalet upphör att gälla den 31 december 2027 och det inte längre finns några åtaganden inom ramen för avtalet.

Enligt propositionen kommer det totala beloppet av statsgarantier som beviljats Finlands Bank att vara 7,6 miljarder euro beräknat enligt valutakursen den 16 mars, och beloppet beräknas sjunka därefter när höjningen av medlemsandelen och minskningen av lånearrangemanget NAB träder i kraft och det bilaterala låneavtalet mellan Internationella valutafonden och Finlands Bank upphör att gälla.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
2 Nuläge.....	3
3 Mål.....	6
4 Förslagen och deras konsekvenser	7
4.1 De viktigaste förslagen	7
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	8
5 Ikraftträdande	9
6 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning	9

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Internationella valutafonden (*International Monetary Fund, IMF*) har som mål att främja medlemsländernas ekonomiska utveckling och finansmarknadens stabilitet. Därför följer valutafonden medlemsländernas ekonomiska utveckling. Uppföljningen görs genom bilaterala konsultationer enligt artikel 4 och dessa konsultationer görs årligen i de flesta medlemsländerna.

Internationella valutafonden kan bevilja medlemsländerna tillfälliga krediter för att trygga den utländska likviditeten. I typfall förbinder sig mottagarlandet till att genomföra ett program för anpassning av ekonomin efter överenskommelse med valutafonden, och syftet är att stödja ekonomisk-politiska och strukturella reformer i det medlemsland som fått betalningssvårigheter. Internationella valutafonden har 191 medlemsländer. Finland har varit medlem i Internationella valutafonden sedan 1948.

Internationella valutafondens resursbehov har behandlats i Internationella monetära och finansiella kommittén (*International Monetary and Financial Committee, IMFC*), som drar upp riktlinjerna för valutafondens verksamhet. Vid Internationella monetära och finansiella kommitténs möte i oktober 2023 understödde majoriteten av medlemsländerna att valutafondens totala resurser bibehålls på nuvarande nivå så att de relativa andelarna av medlemsländernas medlemsandelar inte ändras. Internationella valutafondens högsta beslutande organ guvernörsstyrelsen (*Board of Governors*) godkände den 15 december 2023 en resolution med anknytning till den sextonde allmänna justeringen av medlemsandelarna. I resolutionen konstateras att medlemsländernas medlemsandelar höjs med 50 procent i förhållande till medlemsländernas nuvarande medlemsandelar. Samtidigt som medlemsandelarna höjs minskas finansieringsarrangemanget New Arrangements to Borrow (nedan *NAB*). Fram till ikraftträdandet av höjningen av kvoterna och minskningen av *NAB* har medlemsländerna ombetts överväga nya bilaterala lån för övergångsperioden i syfte att skapa beredskap för att medlemsländerna eventuellt inte får sina inhemska godkännandeprocesser genomförda och höjningen av medlemsandelarna och minskningen av *NAB* därmed fördröjs.

Regeringspropositionen har utarbetats som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. I samband med beredningen av propositionen har Finlands Bank hörts.

2 Nuläge

Internationella valutafondens finansiering baserar sig på medlemsandelar, vars storlek ska avspegla medlemslandets relativa ställning i världsekonomin. Internationella valutafonden har en egen redovisningsvaluta kallad särskild dragningsrätt (*Special Drawing Right, nedan SDR*), i vilken medlemsandelarna fastställs. Finlands medlemsandel är 2,41 miljarder SDR, dvs. cirka 2,9 miljarder euro beräknat enligt valutakursen den 16 mars 2026, vilket är 0,51 procent av det totala beloppet av valutafondens medlemsandelar på 477,1 miljarder SDR.

Utöver medlemsandelar använder Internationella valutafonden vid behov också andra finansieringsmetoder, såsom lånearrangemanget *NAB* och bilaterala lån. *NAB* inrättades 1998 för att utvidga valutafondens finansiella bas. Syftet med *NAB* är att komplettera valutafondens resurser när de resurser som baserar sig på medlemsandelarna är otillräckliga för att tillgodose medlemmarnas behov av finansiering, exempelvis vid allvarliga ekonomiska kriser. I praktiken har de medlemsländer som deltar i *NAB* (nedan *NAB-medlemmar*) åtagit sig att ge lån till Internationella valutafonden om arrangemanget aktiveras. För tillfället är antalet *NAB*-medlemmar 40, inklusive Finland, och det totala beloppet av låneåtaganden uppgår till 364,4

miljarder SDR. Finlands andel av NAB är 2,27 miljarder SDR, dvs. cirka 2,7 miljarder euro beräknat enligt valutakursen den 16 mars 2026.

Utöver medlemsandelen och lånearrangemanget NAB hade Finland, liksom många utvecklade länder, som ett reservarrangemang det bilaterala låneavtal med Internationella valutafonden som trädde i kraft den 1 januari 2021. Finlands Banks bilaterala låneavtal upphörde att gälla den 31 december 2024. Det bilaterala lånet har inte aktiverats. I motsats till medlemsandelen och NAB var det högsta beloppet av Finlands och valutafondens bilaterala lån fastställt i euro och uppgick till 1,62 miljarder euro. 42 medlemsländer hade ettilateralt låneavtal och det sammanlagda lånebeloppet uppgick till 141,2 miljarder SDR. Hittills har 38 medlemsländer ingått nya bilaterala låneavtal vars sammanlagda belopp uppgår till cirka 136,5 miljarder SDR.

Internationella valutafonden har vidare separata finansieringsarrangemang för att hjälpa de fattigaste medlemsländerna. Det viktigaste instrumentet genom vilket valutafonden beviljar de fattigaste medlemsländerna finansiering är fonden för tillväxt och minskad fattigdom (*Poverty Reduction and Growth Trust, nedan PRGT-fonden*). Finland ingick i mars 2023 ett låneavtal på 300 miljoner SDR till PRGT-fonden. Låneavtalet gäller fram till den 31 december 2029.

Medlemskapet i Internationella valutafonden, finansieringen av fonden samt kontakterna till fonden

Finland har varit medlem i Internationella valutafonden sedan 1948. Finska staten är avtalspart i förhållande till Internationella valutafonden. Behörigheten i fråga om användningen och finansieringen av medlemsandelen och kontakterna till fonden har i Finland år 1969 genom en lag delegerats till Finlands Bank. Enligt 2 § i lagen om godkännande av vissa ändringar i konventionen rörande Internationella Valutafonden (658/1969) står Finlands Bank på finska statens vägnar i förbindelse med Internationella Valutafonden och är depositionsställe för alla Fondens innehav av finsk valuta. Enligt lagens 3 § utfärdas erforderliga föreskrifter för verkställigheten och tillämpningen av stadgandena genom förordning, och enligt den anknyttande förordningen (659/1969) handhas transaktionerna på finska statens vägnar av Finlands Bank.

År 1977 sattes godkännandet av vissa ändringar i avtalet om Internationella valutafonden i kraft genom lag (1112/1977). Finlands Banks uppgifter och verksamhet i Internationella valutafonden förblev i lagen oförändrade. Genom lagen satte man i kraft ändringarna i avtalet och fortfarande står Finlands Bank enligt 2 § i lagen på finska statens vägnar i förbindelse med Internationella Valutafonden och är depositionsställe för all finsk valuta som är i fondens besittning. Enligt lagens 3 § utfärdas närmare stadganden om verkställigheten av lagen genom förordning, och enligt den förordning som utfärdade samtidigt (1113/1977) handhas de i avtalet förutsatta transaktionerna och ges de meddelanden och förbindelser som föranleds av de artiklar som särskilt förtecknas i förordningen på finska statens vägnar av Finlands Bank.

Finlands Banks ställning och uppgifter definieras i lagen om Finlands Bank ([214/1998](#)). Enligt 1 § i lagen är Finlands Bank Finlands centralbank och en självständig offentlighetslig inrättning. Finlands Banks förvaltning och verksamhet övervakas av bankfullmäktige och av revisorer som väljs av riksdagen. Enligt 7 § ska Finlands Bank ha tillräckliga säkerheter i sin kreditgivning. Med anledning av detta har Finlands Bank beviljats en statsgaranti som säkerhet för eventuella förluster som Internationella valutafondens finansiering kan föranleda. Finlands Bank har sedan 1969 skött Finlands andel av Internationella valutafondens finansiering.

EU-lagstiftningen och tillämpningen av den

I artikel 282 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan *funktionsfördraget*) fastställs det att Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna ska utgöra Europeiska centralbankssystemet. Finlands Bank är en del av Europeiska centralbankssystemet. Enligt artikel 127 i funktionsfördraget ska en av Europeiska centralbankssystemets centrala uppgifter vara att inneha och förvalta medlemsstaternas officiella valutareserver.

Att centralbankerna deltar i finansieringen av valutafonden för statens del utgör inte sådan centralbanksfinansiering som är förbjuden enligt artikel 123 i funktionsfördraget. Rådet har antagit förordning (EG) nr 3603/93 som preciserar grundfördragets innehåll genom att definiera vilka slags åtgärder som inte ska betraktas som förbjuden centralbanksfinansiering. I artikel 7 i förordningen konstateras det att de nationella centralbankernas finansiering av den offentliga sektorns åtaganden gentemot Internationella valutafonden inte ska anses vara förbjuden finansiering. I lagen om Finlands Bank finns ett förbud mot offentlig finansiering som gäller centralbanken (6 §).

Medlemsandelen och höjningen av den

Internationella valutafondens högsta beslutande organ, guvernörsstyrelsen, godkände den 15 december 2023 en resolution med anknytning till den sextonde allmänna justeringen av medlemsandelarna. För att en höjning av medlemsandelarna enligt justeringen ska träda i kraft krävs det att de medlemsländer som tillsammans svarar för minst 85 procent av det totala beloppet av medlemsandelarna har underrättat valutafonden om sitt nationella godkännande av höjningen av medlemsandelen och att det berörda medlemslandet har betalat in sin höjning. Höjningen av medlemsandelarna innebär en ändring av avtalet mellan den berörda staten och den internationella organisationen. Finlands medlemsandel i Internationella valutafonden avses bli höjd med särskild dragningsrätt på 1 205,3 miljoner euro. Statens åtaganden kommer därmed att öka med ett belopp som motsvarar höjningen. I rättsligt hänseende innebär detta godkännande av en sådan internationell förpliktelse enligt 94 § 1 mom. i grundlagen för vilken det krävs riksdagens samtycke. Användningen av valutafondens medlemsandel har dock aldrig orsakat förluster för medlemsländerna.

I fråga om medlemsandelen beslutade statsrådet 1969 att medlemsandelen i valutafonden i sin helhet skulle överföras till Finlands Banks räkenskaper och att banken skulle ta över ansvaret för användningen och finansieringen av medlemsandelen. Finlands Bank har därefter skött betalningen av olika höjningar av medlemsandelen, och medlemsandelen har inte medfört utgifter för staten.

Finlands Bank är redo att fortsätta med samma förfarande som hittills och att för statens del betala höjningen av den medlemsandel som hänför sig till den sextonde allmänna justeringen av medlemsandelarna. Detta kräver dock samtidigt att finska staten förbinder sig till att även i fortsättningen ansvara för eventuella förluster som höjningen av medlemsandelen och användningen av den kan föranleda. Enligt 7 § i lagen om Finlands Bank ska Finlands Bank ha tillräckliga säkerheter i sin kreditgivning. Med anledning av detta bör Finlands Bank i överensstämmelse med de tidigare höjningarna av medlemsandelen ha statsgaranti som säkerhet för eventuella förluster som Internationella valutafondens finansiering kan föranleda.

Höjningen av medlemsandelen i valutafonden utgör en del av Finlands Banks valutareserv. Av höjningen betalas 75 procent i medlemslandets egen valuta och 25 procent i internationella valutor eller i särskilda dragningsrätter. Den andel som betalas i landets egen valuta, i detta fall euro, deponeras hos Finlands Bank av valutafonden. Ökningen i valuta syns i Finlands Banks balansräkning bland reservpositionerna eftersom den utgör en sådan del av Finlands Banks reserver som står till valutafondens förfogande.

I rättsligt hänseende innebär det faktum att staten ansvarar för eventuella förluster som användningen av medlemsandelen kan föranleda Finlands bank att det rör sig om en statsgaranti enligt grundlagen. Statsgaranti beviljas med tanke på förlustrisker. Enligt 82 § 2 mom. i grundlagen får statsgaranti beviljas med riksdagens samtycke.

Gällande statsgarantier

Statsgaranti för eventuella förluster som medlemsandelen kan föranleda har med riksdagens samtycke senast beviljats Finlands Bank i februari 2016 (RSv 80/2011 rd, RP 62/2011 rd). Statsgaranti som säkerhet för lånearrangemanget NAB och för eventuella förluster som ett bilateralt lån till Internationella valutafonden kan föranleda har med riksdagens samtycke senast beviljats Finlands Bank i december 2020 (RSv 131/2020 rd, RP 168/2020 rd). De statsgarantier som beviljats för eventuella förluster som medlemsandelen respektive NAB kan föranleda gäller tills vidare. Den statsgaranti som beviljades för eventuella förluster som användningen av det bilaterala lånet kan föranleda är inte längre i kraft.

Finlands Bank har i mars 2023 med riksdagens samtycke (RSk 53/2022 rd, RP 242/2022 rd) beviljats en statsgaranti på högst 400 miljoner euro som säkerhet för eventuella förluster som ett bilateralt lån som beviljas Internationella valutafonden till förmån för PRGT-fonden kan föranleda. Statsgarantin gäller tills de förpliktelser som följer av lånet har upphört.

Statens garantiansvar i anknytning till finansieringen av Internationella valutafonden består i nuläget av medlemsandelen på 2,41 miljarder SDR, lånearrangemanget NAB på 2,27 miljarder SDR samt av statsgarantin för PRGT-lånet på 400 miljoner euro. Deras sammanlagda belopp är cirka 5,9 miljarder euro beräknat enligt valutakursen den 16 mars 2026. Under den senaste tiden har cirka 15 procent av den finansiering som Finland beviljat valutafonden nyttjats.

3 Mål

Internationella valutafondens medlemsländer har som mål att trygga valutafondens centrala roll i det internationella finansiella skyddsnätet och dess roll när det gäller att främja stabilitet och hållbar tillväxt i världsekonomin. Det ligger i valutafondens medlemsländers intresse att det internationella finansieringssystemet fungerar och att det bidrar till ekonomisk stabilitet i medlemsländerna. Genom att Internationella valutafondens finansieringskapacitet hålls på en adekvat nivå gör man det möjligt för valutafonden att tillgodose finansieringsbehoven hos de medlemsländer som har problem med betalningsbalansen.

Finansiering som baserar sig på medlemsandelar är Internationella valutafondens huvudsakliga finansieringsmodell. Eftersom alla medlemsländer betalar en medlemsandel garanterar den finansiering som baserar sig på medlemsandelarna den bredaste möjliga fördelningen av bördan mellan medlemsländerna. Syftet med lånearrangemanget NAB är att det ska fungera som ett reservarrangemang och göra det möjligt att bevilja ytterligare finansiering, om medlemsländernas finansieringsbehov är exceptionellt stort och den finansiering som baserar sig på medlemsandelarna visar sig vara otillräcklig. Höjningen av medlemsandelarna med 50 procent och den samtidiga minskningen av NAB stärker valutafondens finansiella bas genom att medlemsandelarnas andel av de totala resurserna ökar. Bilaterala lån mellan valutafonden och medlemsländerna har fungerat som en säkerhetsmekanism som är avsedd att användas i sista hand. Internationella valutafonden har som mål att minska beroendet av temporära låneresurser och att göra valutafondens finansieringsmodell tydligare och effektivare genom att minska finansieringsarrangemangen från tre till två.

Avsikten var att höjningen av medlemsandelarna och minskningen av NAB skulle träda i kraft vid utgången av 2024. Eftersom en tillräcklig andel, dvs. minst 85 procent, av medlemsländerna, inte har fått sina inhemska godkännandeprocesser genomförda enligt den ursprungliga tidsplanen har Internationella valutafonden skjutit upp tidsplanen för godkännandet till den 15 maj 2026. Valutafondens guvernörsstyrelse har som reservplan uppmanat medlemsländerna att för övergångsperioden ingå nya låneavtal så att de totala resurserna hela tiden hålls på en adekvat nivå. Att valutafondens totala resurser räcker till är viktigt för att bevara marknadens förtroende för det internationella finansiella skyddsnetet och för att trygga valutafondens förmåga att stödja sina medlemsländer i de nuvarande osäkra globala förhållandena. När höjningen av medlemsandelarna och minskningen av NAB träder i kraft upphör de bilaterala låneavtalen att gälla och valutafondens mål att minska beroendet av temporära låneresurser uppnås.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Medlemsandelarna

Guvernörsstyrelsen för Internationella valutafonden godkände den 15 december 2023 resolution nr 79-1 med anknytning till den sextonde allmänna justeringen av medlemsandelarna. I resolutionen konstateras det att medlemsländernas medlemsandelar höjs med 50 procent i förhållande till medlemsländernas nuvarande medlemsandelar. Efter höjningen uppgår medlemsandelarnas totala belopp till 715,7 miljarder SDR.

Höjningen av ett medlemslands medlemsandel träder i kraft först när medlemslandet skriftligen har informerat Internationella valutafonden om att den inhemska processen är slutförd och har betalat in höjningen av medlemsandelen. Inget medlemslands höjning av medlemsandelen kan träda i kraft innan de medlemsländer som tillsammans svarar för minst 85 procent av det totala beloppet av medlemsandelarna har slutfört sina inhemska processer för godkännande av höjningen av medlemsandelen. En förutsättning för att höjningen av medlemsandelarna ska träda i kraft är dessutom att NAB-långivarna, vilka svarar för minst 90 procent av låneåtagandena, har godkänt minskningen av NAB.

När höjningarna av medlemsandelarna i Internationella valutafonden träder i kraft stiger Finlands medlemsandel från 2 410,6 miljarder SDR till 3 615,9 miljarder SDR.

Lånearrangemanget NAB

I Internationella valutafondens guvernörsstyrelsens resolution nr 79-1 uppmanar guvernörsstyrelsen valutafondens exekutivstyrelse och NAB-medlemmar att minska NAB så att valutafondens totala resurser förblir på ungefär samma nivå när den höjning av medlemsandelarna som fastställs i resolutionen träder i kraft. I guvernörsstyrelsens resolution begär man också att NAB-medlemmarnas relativa andelar hålls på ungefär samma nivå som tidigare.

Internationella valutafondens exekutivstyrelse godkände den 30 januari 2024 ändringar av NAB enligt guvernörsstyrelsens riktlinjer. I exekutivstyrelsens beslut konstateras det att NAB minskas från 364,4 miljarder SDR till 303,1 miljarder SDR. Ändringarna av NAB träder i kraft när de medlemmar som svarar för minst 90 procent av låneåtagandet har godkänt ändringarna. Alla NAB-medlemmar vars låneåtagande ändras måste godkänna ändringen av sitt åtagande.

Dessutom krävs det att höjningen av medlemsandelarna har trätt i kraft och att medlemslandet har betalat in höjningen av sin medlemsandel.

När ändringarna av NAB träder i kraft kommer Finlands andel av arrangementet att minska från 2 267,76 miljoner SDR till 1 898,41 miljoner SDR. Finlands relativa andel av NAB kvarstår vid cirka 0,6 procent.

Bilaterala låneavtal

Samtidigt som Internationella valutafondens guvernörsstyrelse godkände höjningen av medlemsandelarna med 50 procent och stödde en minskning av NAB uppmanade guvernörsstyrelsen medlemsländerna att för övergångsperioden överväga en förlängning av bilaterala låneavtal eller överväga att ingå nya låneavtal, för att valutafondens totala resurser ska behållas på en adekvat nivå. De föregående bilaterala låneavtalen gällde till den 31 december 2024. Bilaterala låneavtal behövs för den händelse att medlemsländernas inhemska godkännandeprocesser blir fördröjda.

Exekutivstyrelsen för Internationella valutafonden godkände den 25 mars 2024 bilaterala lån som en lösning för övergångsperioden. De förlängda eller nya bilaterala låneavtalen upprättas så att de upphör att gälla när höjningen av medlemsandelarna och minskningen av NAB träder i kraft, eller på begäran av en enskild långivare senast den 31 december 2027. På detta sätt säkerställs det att det totala beloppet av statsgarantierna inte i något fall ökar.

Finlands Banks nya bilaterala lån uppgår högst till 1,62 miljarder euro. Således är lånets maximibelopp detsamma som i det låneavtal som gällde till den 31 december 2024. I det bilaterala låneavtalet mellan Internationella valutafonden och Finlands Bank fastställs det att låneavtalet upphör att gälla när den sextonde allmänna justeringen av medlemsandelarna träder i kraft eller den 31 december 2027, beroende på vilket som infaller tidigare. Avsikten är att det i statsrådets beslut om statsgaranti ska fastställas att Finlands Bank ska begära finansministeriets utlåtande i ärendet innan banken kan godkänna Internationella valutafondens begäran om aktivering av bilaterala låneavtal. Liksom hittills kan de bilaterala lånen utnyttjas först när både medlemsandels- och NAB-finansieringen är knapp.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Finlands medlemsandel i Internationella valutafonden höjs från 2 410,6 miljoner SDR till 3 615,9 miljoner SDR. Således höjs Finlands medlemsandel med 1 205,3 miljoner SDR och den statsgaranti som beviljas Finlands Bank för eventuella förluster som användningen av medlemsandelen i Internationella valutafonden kan föranleda stiger med ett belopp som motsvarar höjningen. Enligt propositionen ska Finlands Bank beviljas en statsgaranti på 3 615,9 miljoner SDR för eventuella förluster som användningen av medlemsandelen i Internationella valutafonden kan föranleda. Det föreslås samtidigt att den statsgaranti som beviljades 2016 upphävs.

Finlands andel i NAB minskar från 2 267,76 miljoner SDR till 1 898,41 miljoner SDR när höjningen av Finlands medlemsandel träder i kraft. Således minskar Finlands andel i NAB med 369,35 miljoner SDR och den statsgaranti som beviljas Finlands Bank som säkerhet för NAB minskar med motsvarande belopp. Enligt propositionen ska Finlands Bank beviljas en statsgaranti på 1 898,41 miljoner SDR som säkerhet för NAB när höjningen av Finlands medlemsandel träder i kraft. Det föreslås samtidigt att den statsgaranti som år 2020 beviljades som säkerhet för NAB upphävs.

Enligt propositionen ska Finlands Bank beviljas en statsgaranti på 1,62 miljarder euro som säkerhet för ett lån till Internationella valutafonden. Det bilaterala avtalet kan föranleda åtaganden också efter det att avtalet har upphört att gälla. Finlands Bank är skyldig att finansiera återbetalningen av de bilaterala lån som tagits av andra långivande länder som eventuellt drabbas av betalningssvårigheter. Dessa skyldigheter påverkar dock inte Finlands totalansvar, eftersom lånets högsta belopp inte kan överskridas. Det nya låneavtalet följer i stor utsträckning villkoren i det föregående låneavtalet. De eventuella förpliktelser som följer av det nya bilaterala lånet upphör när höjningen av Finlands medlemsandel har trätt i kraft.

Enligt propositionen kommer det totala beloppet av statsgarantier som beviljats Finlands Bank till en början att vara 7,6 miljarder euro, beräknat enligt valutakursen den 16 mars 2026, och beloppet beräknas sjunka därefter när höjningen av medlemsandelen och det minskade NAB träder i kraft och det nya bilaterala låneavtalet mellan Internationella valutafonden och Finlands Banks senast upphör att gälla. Då kommer Finlands andel av finansieringen av Internationella valutafonden att bestå av medlemsandelen på 3 615,9 miljoner SDR, andelen i NAB till ett belopp av 1 898,41 miljoner SDL och statsgarantin för PRGT-lånet som uppgår till 400 miljoner euro. När dessa ändringar trätt i kraft kommer det totala beloppet av statsgarantierna att minska från 7,6 miljarder euro till 6,9 miljarder euro, beräknat enligt valutakursen den 16 mars 2026.

Det föreslås att statsgarantin som säkerhet för eventuella förluster som användningen av medlemsandelen i Internationella valutafonden kan föranleda Finlands Bank och statsgarantin som säkerhet för NAB beviljas tills vidare. Statsgarantin för det bilaterala lånet upphör att gälla senast när det inte längre finns några åtaganden inom ramen för de bilaterala lånen.

Att statens ersättningsansvar realiserats kan anses vara mycket osannolikt, eftersom valutafonden är den primära borgenären. Hittills har staten inte behövt träda in en enda gång.

5 Ikraftträdande

För att höjningen av medlemsandelarna enligt sen sextonde justeringen av medlemsandelarna ska träda i kraft krävs det att de medlemsländer som tillsammans svarar för minst 85 procent av det totala beloppet av medlemsandelarna har underrättat valutafonden om sitt nationella godkännande av höjningen av medlemsandelen och att NAB-långivarna, vilka svarar för minst 90 procent av låneåtagandena, har godkänt minskningen av NAB. Dessutom förutsätts det att medlemsländerna har betalat in höjningen av sina respektive medlemsandelar.

Statsgarantierna för medlemsandelarna och NAB avses träda i kraft genast när de har godkänts av riksdagen och statsrådet har fattat beslut i ärendet och när de av valutafondens guvernörsstyrelse fastställda förutsättningarna för ikraftträdandet av höjningen av medlemsandelarna och minskningen av NAB har uppfyllts.

Avsikten är att den statsgaranti som gäller det bilaterala låneavtalet ska träda i kraft genast när den har godkänts av riksdagen och statsrådet har fattat beslut i ärendet.

6 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

I enlighet med 94 § 1 mom. krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Bestämmelser som kräver riksdagens godkännande av någon annan anledning är bland annat internationella förpliktelser som är bindande för riksdagens budgetmakt (exempelvis GrUU 45/2000 rd). Enligt propositionen avses Finlands medlemsandel

i Internationella valutafonden bli höjd med 1 205,3 miljoner särskilda dragningsrätter. Statens åtagande kommer således att öka med ett belopp som motsvarar höjningen, vilket är cirka 1 430 miljoner euro beräknat enligt valutakursen den 16 mars 2026. Höjningen av medlemsandelen utgör en förpliktelse som är bindande för Finland. Riksdagens samtycke behövs eftersom höjningen kan medföra sådana utgifter för staten som är bindande för riksdagens budgetmakt.

Enligt 82 § 2 mom. i grundlagen får statsgaranti beviljas med riksdagens samtycke. Riksdagens samtycke behövs för att statsrådet utan krav på motsäkerheter ska få bevilja Finlands Bank en statsgaranti som säkerhet för eventuella förluster som användningen av medlemsandelen i Internationella valutafonden kan föranleda, som säkerhet för NAB samt som säkerhet för ett bilateralt lån till Internationella valutafonden.

I regel godkänns internationella förpliktelser i riksdagen genom enkel majoritet och samtycke till statsgaranti ges i en enda behandling. Skyldigheten att höja medlemsandelen innehåller inte några bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. och kan således enligt regeringens uppfattning godkännas genom enkel majoritet.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås det att

riksdagen med stöd av 94 § 1 mom. i grundlagen ger sitt samtycke till att Finlands medlemsandel höjs från 2410,6 miljoner särskilda dragningsrätter till 3615,9 miljoner särskilda dragningsrätter och att riksdagen med stöd av 82 § 2 mom. i grundlagen beslutar att ge sitt samtycke till att statsrådet utan krav på motsäkerhet får bevilja en statsgaranti till ett belopp av 3 615,9 miljoner särskilda dragningsrätter som säkerhet för eventuella förluster som användningen av medlemsandelen i Internationella valutafonden kan föranleda Finlands Bank och att den statsgaranti som 2016 beviljats Finlands Bank som säkerhet för eventuella förluster som användningen av medlemsandelen kan föranleda upphävs när höjningen av medlemsandelarna och minskningen av lånearrangemanget NAB träder i kraft,

och att riksdagen med stöd av 82 § 2 mom. i grundlagen beslutar att ge sitt samtycke till att statsrådet utan krav på motsäkerhet får bevilja Finlands Bank en statsgaranti till ett belopp av 1898,41 miljoner särskilda dragningsrätter som säkerhet för lånearrangemanget NAB och att den statsgaranti som 2020 beviljades som säkerhet för NAB upphävs när höjningen av medlemsandelarna och minskningen av NAB träder i kraft,

och att riksdagen med stöd av 82 § 2 mom. i grundlagen beslutar att ge sitt samtycke till att statsrådet utan krav på motsäkerhet får bevilja Finlands Bank en statsgaranti till ett belopp av 1,62 miljarder euro som säkerhet för eventuella förluster som det bilaterala låneavtal som ska ingås med Internationella valutafonden kan föranleda, tills höjningen av Finlands medlemsandel och minskningen av NAB träder i kraft eller senast den 31 december 2027, när det inte längre finns några åtaganden inom ramen för avtalet.

Helsingfors den 13 maj 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Finansminister Riikka Purra